

Gökyüzü

Alp Akoğlu

İlkbahar İlımı

Yeryüzünde ilkbahar kendini göstermeye başladığında, gökyüzünde de birtakım değişimler olur. İlkbaharı simgeleyen takımyıldızlar gökyüzünde belirmeye başlar. Bu takımyıldızlar arasında yer alan Çoban, gökyüzündeki en parlak yıldızlardan birini, Arkturus'u barındırır. Arkturus, eski çağlardan beri insanların ilgisini çekmiş ve ilkbaharın habercisi olarak kabul edilmiş. Turuncu rengeyle dikkat çeken bu yıldız, gerçekte bir turuncu dev ve parlaklığı Güneş'inin yaklaşık 110 katı.

Takvime göre ilkbahar, Mart ayının ilk günü başlasa da, gökbilimsel olarak, ilkbahar ılımanı (ekinoks) mevsimin başlangıcı olarak kabul edilir. Bu sırada, Güneş ışınları Dünya'nın ekvatoruna dik gelir. Bu nedenle de, gece ve gündüz süreleri eşit olur. Bu yıl, ilkbahar ılımanı 20 Mart'ta saat 14:33'te gerçekleşecek.

mu sayesinde gökyüzünde kolayca bulunabilir. 19 Mart'ta Satürn, Ay'ın 5° güneyinde bulunacak.

Jüpiter, ayın ilk günlerinde hava karardık-tan yaklaşık iki saat sonra doğu ufkunda beliriyor. Ay sonunda gezegen, havanın kararmasıyla doğuyor ve neredeyse tüm gece boyunca gözlenebiliyor. Jüpiter, bu sırada tüm gökyüzünde Ay'dan sonra en parlak gökcismi olduğundan gökyüzünde kolayca bulunabilir. Gezegenin güneyinde parlayan beyaz yıldız, Başak Takımyıldızı'ndaki Spika. Jüpiter, ilerleyen günlerde bu yıldızla daha da yakınlaşacak.

Mars, sabahın erken saatlerinde güneydoğu ufkunda yer alıyor ve ay boyunca bu konumunu koruyor. Gezegen, yaklaşık 1 kadirlik parlaklığıyla fazla dikkat çekmiyor. Bu neden-

11-13 Mart akşamları batı ufkı

Mart'ta Gezegenler

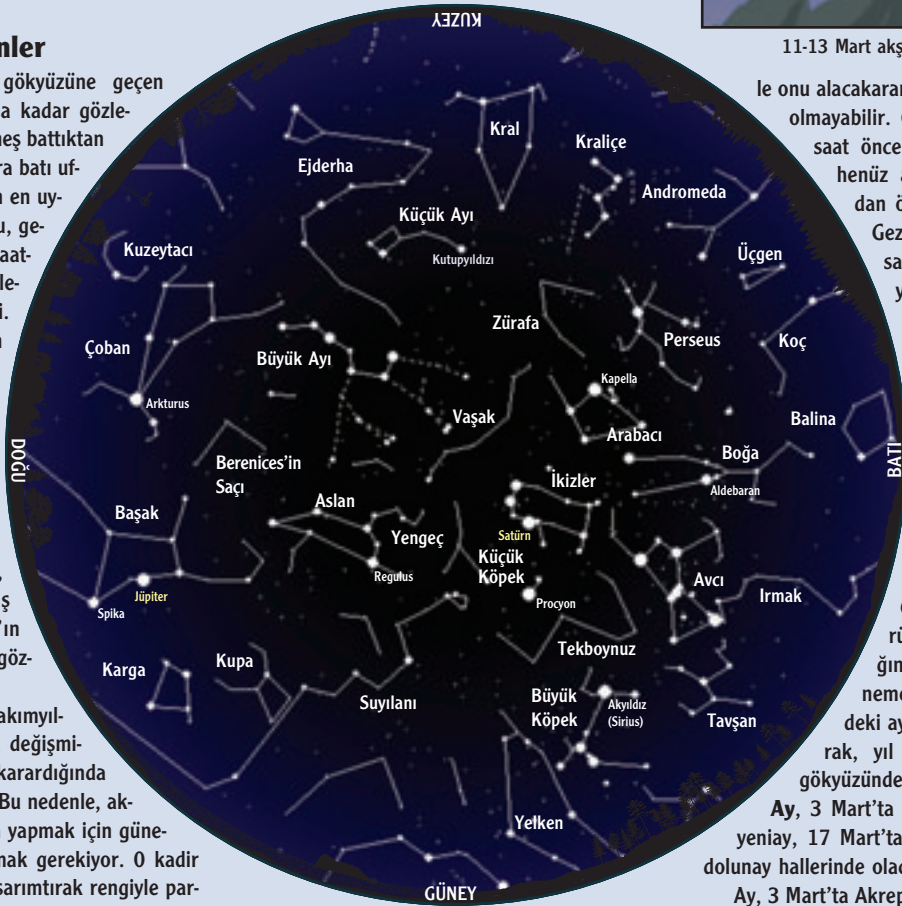
Geçen ay akşam gökyüzüne geçen **Merkür**, ayın ortalarına kadar gözlenebiliyor. Gezegen, Güneş battıktan yaklaşık 45 dakika sonra batı ufkunda gözlem için en uygun konuma geliyor. Bu gezegenin bu yıl akşam saatlerinde en iyi gözlenebileceği iki dönemden biri. Merkür, 12 Mart'ta en büyük yükselime ulaştıktan sonra, hızla alçalacak ve yaklaşık 10 gün sonra gözden kaybolacak. Ayın sonlarına doğru, 29 Mart'ta sabah gökyüzüne geçecek; ancak, yeterince yükselmemiş olacağından, Nisan'ın ikinci haftasına kadar gözlenemeyecek.

Satürn'ün İkizler Takımyıldızı'ndaki konumu pek değişmiyor. Gezegen, hava karardığında iyice yükselmiş oluyor. Bu nedenle, akşam saatlerinde gözlem yapmak için güneye, iyice yukarıya bakmak gerekiyor. O kadir parlaklıktaki gezegen, sarımtırak rengeyle parlak kış takımyıldızları arasında pek görkemli durmasa da, İkizler Takımyıldızı'ndaki konu-

le onu alacakarınlıkta bulmak pek kolay olmayabilir. Güneş'ten yaklaşık 2,5 saat önce doğan gezegeni hava henüz aydınlanmaya başlamadan önce gözlemek en iyisi. Gezegen, pek parlak olmasa da, turuncu rengi onu yıldızlardan ayırmak için yeterli. Mars'ın parlaklığı ve yükselimi, önümüzdeki aylarda artacak. 6 Mart'ta, Mars ve Ay yakın görünümde yer alacaklar. **Venüs**, sabah gökyüzünde yer alıyor ve Güneş'ten hemen önce doğuyor. Ancak, Güneş'e çok yakın görünür konumda yer aldığından ay boyunca gözlenemeyecek. Venüs, önümüzdeki ayın sonlarından başlayarak, yıl sonuna kadar akşam gökyüzünde yer alacak.

Ay, 3 Mart'ta sondördün, 10 Mart'ta yeniay, 17 Mart'ta ilkdördün, 25 Mart'ta dolunay hallerinde olacak.

Ay, 3 Mart'ta Akrep'in en parlak yıldızı Antares'in 4° doğusunda, 23 Mart'ta Aslan'ın en parlak yıldızı Regulus'un yakınında olacak.

1 Mart saat 22:00, 15 Mart saat 21:00, 31 Mart saat 21:00'de gökyüzünün genel görünümü. (27 Mart'ta ileri saat uygulaması başlıyor.)